

ČESKÁ JUDIKATURA POSLEDNÍCH LET SE VZTAHEM K POJIŠTĚNÍ

- Újmy na zdraví a související nároky spojené s provozem vozidla
- Jízdní souprava
- Postižní nárok pojišťovny
- Odmítnutí pojistného plnění

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚMRTÍ VÍCE OSOB 1/2

- Sp.zn. 25 Cdo 1835/2020 ze dne 13.5.2021
- Smrt 2 osob při dopravní nehodě – náhradu újmy žalovaly děti zemřelých (3.800.000,- Kč pro každého), partnerka jednoho z nich (600.000,- Kč) a rodinná přítelkyně (2.800.000,- Kč)
- Pojistitel mimosoudně uhradil po 1.200.000,- Kč, 200.000,- Kč a 400.000,- Kč
- Základní rozpětí dle NS 240.000,- Kč – 500.000,- Kč, resp. 20-násobek průměrné mzdy (k roku 2014 – 510.520,- Kč)
- Soud prvního stupně žalobu zamítl, odvolací soud potvrdil
- Přiměřené mimosoudní odškodnění (mimořádné vztahy v rodině, žádná omluva od škůdce, zemřelí důchodového věku, děti s nimi prožily větší část života, nebyla existenční závislost)

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚMRTÍ VÍCE OSOB 2/2

- Dovolání žalobců: úmrtí dvou osob najednou + zda lze zohlednit možnost ekonomické likvidace škůdce, pokud zemřel
- NS:
- **Zahyne-li v důsledku škodní události více než jedna osoba, mělo by se to projevit ve zvýšení náhrady blízkému pozůstalému nad rámec pouhého součtu přiměřených náhrad za ztrátu každé z osob, jež zemřely.** Tím spíše se toto východisko uplatní v případě úmrtí obou rodičů při stanovení náhrady za duševní útrapy pozůstalého (byť zletilého a zaopatřeného) potomka. Ztráta obou rodičů současně je nepochybně objektivně způsobila přivodit člověku bolestnější prožitek, než ztráta jednoho z rodičů při zachování možnosti hledat oporu a lásku u druhého z rodičů, proto by náhrada za duševní útrapy spojené s jejich úmrtím měla být vyšší než součet náhrad, jež by pozůstalému náležely při úmrtí jednoho každého z rodičů.
- Rozsudek zrušen a věc vrácena zpět – není zjevné, zda se výše uvedené promítlo do úvah soudu
- Druhá nastolená otázka není relevantní – majetkové poměry škůdce jen zcela mimořádně, zde to navíc soud nebral v potaz

ÚJMA NA ZDRAVÍ

PŘECHOD DUŠEVNÍHO STRÁDÁNÍ POZŮSTALÉHO DO SAMOSTATNÉ NEMOCI 1/2

- Sp.zn. 25 Cdo 281/2019 ze dne 14.4.2020
- Smrt při DN – žalovala matka a manželka (každá doplatek 520.000,- Kč)
- Pojistitel mimosoudně uhradil po 480.000,- Kč
- Pozůstalé nesou smrt těžce, léčení na psychiatrii
- Základní rozpětí dle NS 240.000,- Kč – 500.000,- Kč (dvacetinásobek v roce 2015 - 529.340,- Kč)
- Soud prvního stupně žalobu zamítl, odvolací soud potvrdil

ÚJMA NA ZDRAVÍ

PŘECHOD DUŠEVNÍHO STRÁDÁNÍ POZŮSTALÉHO DO SAMOSTATNÉ NEMOCI 2/2

- Dovolání žalobkyň: nepřiměřenost odškodnění, došlo k rozvoji duševního onemocnění v důsledku ztráty blízké osoby – péče psychiatra, trvalá medikace – okolnost svědčící o prohloubení útrap (přesahuje běžné utrpení vnímané poškozenými v obdobných případech)
- NS: rozsudek zrušen a věc vrácena zpět
- Náhrada 480.000,- Kč není přiměřená – vadné nastavení finančního východiska + soud nezhodnotil všechny podstatné okolnosti případu, zejm. mimořádnou míru prožívání ztráty osoby blízké
- Újma zde není jen psychickou bolestí vyvolanou ztrátou blízké osoby, ale je to další újma na zdraví – citové utrpení přerostlo v duševní onemocnění
- **Rozvoj duševního onemocnění u žalobkyň je tedy následkem, který je třeba ve výši náhrady nemajetkové újmy zohlednit** tak, aby i újma na zdraví takto vzniklá byla odčiněna a jejich utrpení vyváženo. Nikoliv ovšem tak, že by se nároky náležitější jinak přímé oběti podle § 2958 NOZ (náhrada za bolest, za ztížení společenského uplatnění či další nemajetkové újmy) automaticky a v plném jejich rozsahu přičítaly k náhradě při usmrcení osoby blízké, nýbrž tak, že v rámci shora popsaných kritérií a pravidel se **přiměřeně zvýší náhrada podle § 2959 NOZ**

ÚJMA NA ZDRAVÍ

PŘÍČITATELNOST PORUŠENÍ POVINNOSTI JEDNÍM RODIČEM DRUHÉMU RODIČI 1/2

- Sp.zn. 25 Cdo 2248/2020 ze dne 26.10.2021
- Smrt 7-letého dítěte při DN, zaviněno řidičem otcem – žalovala matka (750.000,- Kč)
- Přejetí vozidla mimo vozovku z neznámých příčin, náraz v plné rychlosti do stromu, řidič pod vlivem pervitinu, dítě nepřipoutané BP
- Soud prvního stupně: přiznal 734.400,- Kč – nezletilému nelze přičítat spoluzavinění za nepřipoutání, žalobkyně se na nehodě nepodílela, nemohla ji ovlivnit
- Odvolací soud: žalobkyni i řidiči vozidla v době DN svědčila rodičovská odpovědnost, byť nad nezletilým v daném okamžiku vykonával dozor pouze otec. Tato péče v daném případě nebyla ze strany rodičů dostatečná, neboť nezletilý nebyl připoután bezpečnostními pásy, což fatálním způsobem přispělo ke vzniku újmy, kterou žalobkyně (matka a nositelka rodičovské odpovědnosti) nyní požaduje odškodnit. Otec nezletilého zásadním způsobem zanedbal dohled nad nezletilým. Při uplatněném nároku na náhradu újmy druhého z rodičů proto nelze toto porušení rodičovské odpovědnosti nevízt na zřetel. Navíc žalobkyně věděla, že otec běžně požíval pervitin a opíjel se.

ÚJMA NA ZDRAVÍ

PŘÍČITATELNOST PORUŠENÍ POVINNOSTI JEDNÍM RODIČEM DRUHÉMU RODIČI 2/2

- Dovolání: zda lze přičíst porušení rodičovské povinnosti jednoho rodiče druhému a krátit proto náhradu újmy z důvodu spolupodílení se na jejím vzniku
- NS:
- Poměrné snížení povinnosti škůdce nahradit škodu - vznikla-li nebo zvětšila-li se také **následkem okolností, které se přičítají poškozenému** (§ 441 zákona 40/1964 Sb. - spoluzavinění poškozeného – nepřesné, nejde o zavinění, dle judikatury to platí i na objektivní odpovědnost, tedy jde o okolnosti, které se přičítají poškozenému, o spoluzpůsobení si újmy poškozeným či o jeho spoluúčasti na škodní události nebo na vzniku újmy)
- Otec porušil svou rodičovskou odpovědnost - syna nepřipoutal bezpečnostními pásy do autosedačky, což podstatným způsobem přispělo k fatálnímu následku spočívajícímu v jeho úmrtí
- Nesprávný je závěr odvolacího soudu, že toto porušení právní povinnosti lze přičíst žalobkyni jako druhotné oběti
- Žalobkyně že měla povinnost umožnit styk otce, neměla důvod se domnívat nebo předpokládat, že otec poruší tak fatálním způsobem svou rodičovskou odpovědnost, nepodílela se na vzniku újmy, vědomost žalobkyně o užívání pervitinu a alkoholu otcem není podstatná - v řízení se neprokázalo, že by řízení vozidla pod vlivem pervitinu bylo příčinou dopravní nehody.
- **Nebylo-li zjištěno, že si újmu přivodil sám usmrcený syn, není opodstatněné náhradu snižovat**
- Samotná skutečnost, že rodičovská odpovědnost náleží oběma rodičům, neznamená, že následky porušení povinnosti jedním z nich automaticky ponese i rodič druhý

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ŠKŮDCE A POZŮSTALÝ JAKO BLÍZKÉ OSOBY 1/3

- Sp.zn. 25 Cdo 3180/2020 ze dne 15.12.2020
- DN způsobil manžel zesnulé – nezvládl řízení, při DN také zemřel – žaloval zeť (400.000,- Kč)
- Zeť měl k účastníkům DN blízký vztah, „druzí rodiče“
- Soud prvního stupně žalobu zamítl
- Žalobce považoval manžela zemřelé v podstatě za „druhého otce“, ten nepochybně nehodu způsobit nechtěl, sám při ní zahynul a pro případ, že by ji přežil, jistě by způsobeného následku litoval. Uplatněný nárok je proto podle soudu **v rozporu se zásadou slušnosti**, neboť nikdo slušný, kdo má dobrý vztah se svým rodičem, by jej jistě kvůli nezvládnutému předjíždění nežaloval. Nemorálnost takového postupu je pro žalobce zřejmě zastřena tím, že žalobu podal proti pojišťovně, k níž nemá osobní vztah, přehlíží však, že pojistitel odpovědnosti vždy plní právě za osobu škůdce. Vzhledem k tomu, že podle zásad slušnosti žalobci v daném případě nárok na náhradu vůči škůdci nenáleží, není, co by za něj pojišťovna měla plnit.

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ŠKŮDCE A POZŮSTALÝ JAKO BLÍZKÉ OSOBY 2/3

- Odvolací soud – přiznal 265.000,- Kč (polovinu základní částky 530.000,- Kč pro danou kauzu)
- Dovolání žalované: otázka vzniku nároku na náhradu za ztrátu osoby blízké, je-li pozůstalý osobou blízkou též s viníkem dopravní nehody (s tchánem ještě bližší vztah než s tchyní)
- NS: dovolání z části zamítnuto a z části odmítnuto
- Poškozený může v tomto pojištění uplatnit svůj nárok na peněžitou náhradu jak proti přímému škůdci (provozovatel či řidič vozidla), tak přímo proti pojistiteli toho, kdo mu za újmu odpovídá
- To neznamena, že by do odpovědnostního vztahu mezi škůdcem a poškozeným vstoupil namísto škůdce jeho pojistitel. Mezi právem poškozeného na náhradu vzniklé újmy vůči škůdci a specifickým právem poškozeného na výplatu plnění za pojištěného škůdce je třeba důsledně rozlišovat

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ŠKŮDCE A POZŮSTALÝ JAKO BLÍZKÉ OSOBY 3/3

- Okolnost, zda poškozený (by) uplatnil toto právo proti škůdci soudní cestou, není z hlediska vzniku povinnosti pojistitele k poskytnutí pojistného plnění relevantní- zákon takové počínání ze strany poškozeného nevyžaduje, resp. na něm nečiní nárok vůči pojistiteli nikterak závislým.
- Ani konkrétní důvody provázející rozhodnutí poškozeného (ne)domáhat se vůči škůdci svých práv, nemají v daném ohledu žádný význam - důsledné uplatnění § 6 odst. 2 ZPOV, podle něhož je pojistitel povinen bez dalšího uhradit poškozenému ve výši podle občanského zákoníku veškeré zde vyjmenované újmy, není-li zákonem stanoveno jinak, a taktéž o důsledek již zmíněného odlišení povinnosti škůdce k náhradě způsobené újmy od povinnosti pojistitele k poskytnutí pojistného plnění
- Výši odškodnění neshledal NS nepřiměřenou

ÚJMA NA ZDRAVÍ

NEPŘIPOUTANÝ SPOLUJEZDEC 1/2

- Sp.zn. 25 Cdo 687/2019 ze dne 24.3.2021
- Žaloba pojišťovny – postižní nárok vůči provozovateli za DN pod vlivem alkoholu
- Spolupůsobení poškozeného – nebyl připoután, věděl, že řidič je pod vlivem – zohledněno 40% snížení
- Žalovaný se bránil tím, že spolupůsobení poškozeného mělo být větší
- Soud prvního stupně žalobě vyhověl, odvolací soud potvrdil
- Dovolání žalovaného: stanovení míry spoluzavinění, účast na jednání soudu

ÚJMA NA ZDRAVÍ

NEPŘIPOUTANÝ SPOLUJEZDEC 2/2

- NS:
- Odvolací soud se při stanovení míry spoluzpůsobení si újmy poškozeným v rozsahu 40 % **nedopustil zjevné nepřiměřenosti**
- Okolnostmi na straně poškozeného bylo nepřipoutání bezpečnostním pásem a jeho vědomí o požití návykové látky řidičem
- Soulad s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu - **podíl poškozeného na vzniklé škodě se může blížit limitně až jedné polovině**, jestliže např. vědomě podstoupí jízdu s řidičem, o němž ví, že jeho řidičské schopnosti jsou výrazně ovlivněny požitím alkoholu
- **Rozhodující příčinou vzniku škody však stále zůstává nezodpovědné počínání řidiče vozidla**, jenž dopravní nehodu zavinil
- **Hranici 50% spoluúčasti poškozeného nelze překročit** ani v případě, že si poškozený v důsledku nepřipoutání bezpečnostním pásem způsobil újmu v rozsahu značně přesahujícím polovinu utrpěné újmy

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ NÁKLADY SPOJENÉ S LÉČENÍM - ELEKTRICKÝ VOZÍK 1/5

- Sp.zn. 25 Cdo 357/2019 ze dne 20.10.2020
- DN – nedání přednosti cyklistovi – trvalé následky, paraplegie, ... (mj. ZSU 6.762.000,- Kč)
- Nově zakoupen elektrický manipulační vozík (dříve mechanický od zdravotní pojišťovny, od nadace handbike) – žalováno cca 533 tis. Kč
- Soud prvního stupně – žalobu zamítl
- § 449 odst. 1 zák. č. 40/1964 Sb. - nárok poškozeného **pouze na náklady vynaložené účelně, které slouží k obnovení zdraví anebo alespoň ke zlepšení zdravotního stavu poškozeného a nezakládají žádné další nároky včetně nákladů vynaložených na komfortnější životní styl poškozeného.**
- Žalobce neprokázal, že by elektrický vozík mohl zmírnit jeho psychický stav, který byl ohodnocen lékařem-psychiatrem maximální hodnotou, a že by prokazatelně zmírnil či jinak zlepšil jeho fyzický stav.

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ NÁKLADY SPOJENÉ S LÉČENÍM - ELEKTRICKÝ VOZÍK 2/5

- Odvolací soud – potvrdil
- Elektrický invalidní vozík poskytuje žalobci nesporně vyšší komfort, a proto se jedná o nárok, který je kryt mimořádným zvýšením odškodnění za ztížení společenského uplatnění, které mu bylo přiznáno a žalovanou uhrazeno.
- Na poskytnutí resp. zapůjčení elektrického invalidního vozíku nemá žalobce nárok ani z prostředků veřejného zdravotního pojištění, neboť je u něj zachována funkce horních končetin.
- Dovolání: vozík zlepšuje a udržuje zdravotní stav – možnost výletů do přírody s rodinou
- NS: zrušil rozsudek a věc vrátil
- Dlouhodobá judikatura - k náhradě účelných nákladů spojených s léčením patří např. náklady na rehabilitaci, na nákup léčebných či ortopedických pomůcek, doplňky léčby, náklady na ošetřovatele, náklady spojené s přilepšením na stravě, náklady na dietní stravování nebo náklady nejbližších příbuzných poškozeného spojené s návštěvami nemocného v nemocnici - musí jít o náklady účelné a prokazatelně vynaložené

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ NÁKLADY SPOJENÉ S LÉČENÍM - ELEKTRICKÝ VOZÍK 3/5

- Pod náklady léčení je třeba podřadit nejen výdaje, které nejsou hrazeny z prostředků veřejného zdravotního pojištění a které jsou spojeny s vlastním léčebným procesem, nýbrž i **obdobné náklady vynaložené v době, kdy již vlastní léčení skončilo** (zdravotní stav je stabilizovaný), **avšak některé potíže přetrvávají a vznikají v souvislosti s nimi další výdaje**
- Širší výklad § 449 odst.1 - zakládá nárok na náhradu nákladů léčení, jejichž účelem je **v první řadě obnovení zdraví** nebo alespoň zlepšení zdravotního stavu poškozeného po škodní události, dále ovšem **též udržení více či méně stabilizovaného zdravotního stavu** i v situaci, kdy se další zlepšení nepředpokládá, a **též nárok na skutečně vynaložené náklady na zajištění pomoci při základních životních úkonech poškozeného či zajištění chodu jeho domácnosti**, které poškozený vzhledem k trvalým následkům poškození zdraví již nemůže sám vykonávat.
- Je vyloučeno, aby škůdce byl zatížen úhradou nákladů, pokud by je poškozený vynaložil tak, že by vůbec k zákonem zamýšlenému účelu nesloužily, nebo je vynaložil neekonomicky (bez racionální ekonomické úvahy), neúčelně či neadekvátně
- Současně je třeba **účelnost nákladů poměřovat nejen hlediskem ekonomickým**, ale i širším pohledem zohledňujícím udržení (nezhoršování) zdravotního stavu poškozeného se **snahou o zachování co možná nejlepší kvality života**, vč. snahy společnosti o začlenění zdravotně hendikepovaných osob do společenského života ve smyslu Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ NÁKLADY SPOJENÉ S LÉČENÍM - ELEKTRICKÝ VOZÍK 4/5

- I Ústavní soud opakovaně se ve svých rozhodnutích vyslovil pro širší výklad - při posouzení účelnosti nákladů na zdravotnické pomůcky, které umožňují výkon hendikepované osoby (tzv. facilitátory), slouží k co největšímu znovuzařazení poškozeného do života, udržení co nejvyšší úrovně jeho samostatnosti a uplatnění ve všech sférách života, jichž se může účastnit, je potřeba zohlednit i další, v konkrétním případě podstatné okolnosti
- Žalobce se před nehodou aktivně věnoval cyklistice (denně jezdil 70 km) a se svými dětmi i dalším sportům (jždě na kolečkových i klasických bruslích, sjezdovému lyžování, turistice, florbalu, pravidelně navštěvoval bazén), jakož i dalším četným zájmům - v produktivním věku 44 let zcela ztratil možnost věnovat se těmto (i dalším) aktivitám včetně plnohodnotného výkonu povolání – **před škodní událostí byl žalobce ve srovnání s průměrem mimořádně aktivní člověk** (sportovec) a o to víc mu aktivity, jež dříve provozoval, chybí (což zpětně negativně působí na jeho psychiku)
- Jestliže by bylo v řízení prokázáno, že užívání elektrického terénního invalidního vozíku napomáhá většímu zapojení žalobce do rodinného i společenského života (např. jeho účastí na výletech v přírodě apod.), což napomáhá k udržení (stabilizaci) jeho, zejména psychického, zdravotního stavu, sloužila by tato pomůcka v jeho případě zákonem zamýšlenému účelu.
- Právní názor odvolacího soudu o jednoznačné neúčelnosti pořízení elektrického invalidního vozíku je za tohoto stavu předčasný

Právní

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ NÁKLADY SPOJENÉ S LÉČENÍM - ELEKTRICKÝ VOZÍK 5/5

- Nebylo zjištěno, v jakém rozsahu umožňuje tato pomůcka žalobci (i vzhledem k jeho dalším zdravotním postižením) udržení jeho zdravotního stavu, lepší zapojení do rodinného či společenského života, případně zda pozitivně ovlivňuje jeho psychický stav, anebo naopak jde o pomůcku, která „pouze“ jeho život zpřijemňuje (v takovém případě by náklady na ni bylo nutno uhradit z vlastních zdrojů poškozeného, například z poskytnuté náhrady za ztížení společenského uplatnění)

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ NÁKLADY SPOJENÉ S LÉČENÍM 1/4

- Sp.zn. 25 Cdo 3838/2018 ze dne 25.6.2020
- DN vozidla s motocyklem, poškozená těžce zraněna s trvalými následky – mj. amputace DK
- Termoregulační topení, pojízdná plošina, automobil s úpravou otočného sedadla u spolujezdce
- Dovolání: účelnost nákladů spojených s péčí o zdraví poškozeného a s péčí o jeho domácnost podle § 2960 NOZ
- NS: NOZ s výslovnou dikcí rozšiřuje definičně rozsah náhrady tak, aby pokrýval nejen a) náklady samotného léčení, nýbrž i péče o zdraví jako takové, a dále i b) náklady na péči o zdravotně postiženou osobu, a konečně i c) náklady na péči o její domácnost.
- I judikatura k předchozí úpravě (OZ) postupně dospěla k širšímu pojetí, totiž že nárok na náhradu nákladů léčení zahrnuje vedle nákladů potřebných k obnovení zdraví nebo zlepšení zdravotního stavu poškozeného po škodné události též **náklady na udržení více či méně stabilizovaného zdravotního stavu i v situaci, kdy se další zlepšení nepředpokládá**, a rovněž **skutečně vynaložené náklady na zajištění pomoci při životních úkonech poškozeného či zajištění chodu jeho domácnosti**, které poškozený vzhledem k trvalým následkům poškození zdraví nemůže sám vykonávat

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ NÁKLADY SPOJENÉ S LÉČENÍM 2/4

- Náklady spojené s péčí o zdraví postižené osoby implikují, že jde o výdaje v širším slova smyslu, jestliže je poškozený trvale zdravotně postižen a nemůže péči o sebe sama obstarat bez pomoci jiného. Jde o péči osobní, která nemá lékařský charakter a nepředstavuje zdravotní péči. Patří sem úkony osobní hygieny, přípravy stravy a jejího přijímání, vyměšování, oblékání, apod. Není-li poškozený schopen zčásti či zcela se postarat o svou osobu, jsou omezeny i jeho možnosti obstarat si záležitosti v domácnosti. I na tyto případy zákon pamatuje tím, že zakotvuje právo na náhradu nákladů na péči o domácnost poškozeného. Tady půjde o obstarávání nákupů, úklid, praní i vyřizování potřebných záležitostí navenek, tj. na poště, na úřadech apod. Náhrada podle § 2960 NOZ se tedy týká nákladů k pořízení potřebných pomůcek i k zabezpečení činností, které poškozený nezvládá, prostřednictvím jiných osob.
- Povaha nároku vylučuje, aby škůdce (či pojistitel jeho odpovědnosti jako v této věci) byl neopodstatněně zatížen úhradou nákladů, pokud by je poškozený vynaložil tak, že by vůbec k zákonem zamýšlenému účelu nesloužily, či je vynaložil nehospodárně (bez racionální ekonomické úvahy), neúčelně či neadekvátně. Účelnost nákladů, je třeba měřit nejen hlediskem ekonomickým, nýbrž i širším pohledem, který **zohledňuje též snahu společnosti o začlenění zdravotně hendikepovaných osob do společenského života.**

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ NÁKLADY SPOJENÉ S LÉČENÍM 3/4

- akceptovatelné jsou i zvýšené náklady na zajištění pomůcek, které umožní postiženému vykonávat alespoň část činností pokud možno co nejsamostatněji, zejména je-li jejich dalším efektem okolnost, že se jimi snižuje případná náhrada třetím osobám za péči, kterou by jinak nesoběstačný poškozený vyžadoval
- Ve výsledku se takový postup projeví i ve snížení míry obtíží, s nimiž poškozený vykonává řadu životních činností, což se zpravidla projeví ve výši náhrady nemajetkové újmy za ztížení společenského uplatnění (tzv. facilitátory snižující stupeň klasifikovaných obtíží)
- I ohledně nákladů na pořízení osobního automobilu se speciální úpravou otočné sedačky je obecně vzato takový nárok opodstatněný, ovšem standardně jsou za odškodnitelné náklady péče o zcela či zčásti nesoběstačnou osobu považovány zejména **náklady na speciální úpravy vozidla pro potřeby zdravotně omezené osoby** (např. ruční řízení, nástupní schůdky, otočná sklopná sedačka, přisedací zařízení, výškové nastavení sedačky, stabilizační bezpečnostní pásy, kotvení invalidního vozíku, apod.) - zde žalobkyně uplatňuje náhradu za cenu nově pořízeného vozidla vybaveného speciálním zařízením usnadňujícím nástup na sedadlo spolujezdce, byť sama vozidlo neřídí a ani je před nehodou nepoužívala, takže auto nyní využívá její syn, který zajišťuje přepravu žalobkyně k lékařům, na výlety či návštěvy příbuzných.

ÚJMA NA ZDRAVÍ

ÚČELNĚ VYNALOŽENÉ NÁKLADY SPOJENÉ S LÉČENÍM 4/4

- Náklady na dopravu poškozené k lékařům (v souvislosti s léčením následků DN) - součást účelně vynaložených nákladů ve smyslu
- Na druhou stranu osobní motorové vozidlo je předmětem obecné potřeby a pomůckou zlepšující životní poměry ohledně dopravní dosažitelnosti každému, nejen osobě s omezenou soběstačností. Náklady na jeho pořízení nejsou tudíž samy o sobě a v plném rozsahu nákladem na péči o nesoběstačnou osobu, nýbrž v sobě zčásti zahrnují i obecnou užitnou hodnotu bez ohledu na zdravotní stav uživatele – je nutno dále zkoumat rozsah, v němž pořízené vozidlo představuje speciální pomůcku, a provést srovnání s jinými možnostmi, neboť poskytovatelé zdravotní péče začasťují přepravu nepohyblivých či omezeně pohyblivých pacientů svými vozidly, takže celková cena za pořízení zcela nového osobního automobilu vyžadujícího navíc technické úpravy pro snadnější nastupování může být za hranicí ekonomické účelnosti.
- navíc vozidlo užívání vozidla i pro potřeby některých dalších členů rodiny - poměrné omezení částky, kterou lze uložit pojistiteli odpovědnosti provozovatele motorového vozidla za újmu způsobenou na tzv. nákladech léčení, tak, aby přiměřeně vyčíslovala míru, v níž automobil skutečně funguje jako zvláštní pomůcka k zajištění potřebné péče o poškozenou.

ÚJMA NA ZDRAVÍ

PÉČE O OSOBU BLÍZKOU 1/1

- Sp.zn. II. ÚS 664/19 ze dne 27.4.2021
 - Havárie autobusu při výletu do Káhiry
 - Poškozená pozbyla soběstačnosti, vyžaduje neustálou péči, zajišťuje manžel
- Dříve rozsudek NS sp.zn. 25 Cdo 6061/2016 - orientační vodítka, na nichž lze příslušnou úvahu založit, mezi něž zahrnul i ocenění profesionálních pečovatelských služeb podle vyhlášky č. 505/2006 Sb., s níž však nelze cenu nákladů na osobní péči bez dalšího ztotožnit (možné pobírané sociální dávky, nezbytnost hradit daňové odvody a dávky na sociální zabezpečení profesionálních pečovatелů); relevantní je také kritérium minimální mzdy
- Sp.zn. 25 Cdo 1592/2017 - zde nalézací soudy vycházely z minimální mzdy dvou hypotetických ošetřovatelů pracujících 40 hodin týdně
- Při minimální mzdě a při odečtení příspěvku na péči činil nárok 12.000,- Kč měsíčně, dle sazby terénní pečovatelské služby 64.480,- Kč
- Ústavní soud rozsudek NS zrušil

ÚJMA NA ZDRAVÍ

PÉČE O OSOBU BLÍZKOU 1/2

- Sp.zn. 25 Cdo 289/2020 ze dne 31.3.2021
- Ústavním nálezem zrušen rozsudek NS sp.zn. 25 Cdo 1592/2017 (stejně osoby, jiné období) – závazný právní názor - je třeba vyjít z limitu stanoveného pro ceny účtované profesionálními pečovatelskými službami podle vyhlášky č. 505/2006 Sb.
- Vyjma náhrady za ztrátu na výdělku nelze přiznat nároky plynoucí ze škody na zdraví formou do budoucna stanoveného opakujícího se plnění – renty (v témže nálezu se Ústavní soud přiklání též k závěru, že existenci nákladů spojených s péčí o poškozeného je třeba přiměřeným způsobem prokázat, což je z povahy věci možné až po jejich vynaložení). Kompenzace nákladů tak navazuje na zvolenou formu zajištění péče (tomu úvahy odvolacího soudu v nyní posuzované věci odpovídají) a je vyčíslitelná zpravidla exaktní metodou zjištění rozsahu vykonané péče a na ni vynaložených nákladů
- U péče blízkou osobou nelze najít pevné vodítko – nutno stanovit volnou úvahou soudu

ÚJMA NA ZDRAVÍ

PÉČE O OSOBU BLÍZKOU 2/2

- Volná úvaha soudu formována v návaznosti na částku, kterou by poškozený případně platil profesionálnímu poskytovateli dané služby v souladu s úpravou obsaženou ve vyhlášce č. 505/2006 Sb. - v zájmu náležité objektivizace v obecné rovině **je třeba přihlídnout ke způsobu, jakým tato vyhláška reguluje poskytování péče a ocenění poskytovaných služeb**, i jejímu provázání se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Vyhláška zjevně směřuje pouze ke stanovení **určitého rámce pro výši úhrad s tím**, že rozhodná je povaha a rozsah poskytovaných dílčích služeb i jejich časová náročnost
- Potřeby osob vyžadujících pečovatelské služby se mohou výrazně lišit, a ve vztahu ke každému jednotlivci by se proto měla výše úhrad odvíjet od jeho konkrétních potřeb a tomu odpovídajících poskytovaných služeb - někomu může postačovat poskytování osobní asistence při pomoci s úklidem a údržbou domácnosti a zajištění nákupů a pochůzek, jiný bude potřebovat i pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu - to by se pak rovněž mělo odrazit i ve stanovení výše náhrady za péči poskytovanou rodinným příslušníkem
- **Úvaha soudu o kompenzaci** za péči poskytovanou blízkou osobou odvíjející se od úplaty, již by konkrétní poškozená osoba musela platit za zajištění potřebné péče profesionální pečovatelské službě, **by tedy měla být podložena zjištěním ohledně úkonů** ve smyslu výčtu obsaženého ve vyhlášce č. 505/2006 Sb., **které si nad rámec běžné rodinné solidarity žádá péče o konkrétního poškozeného, jejich časové náročnosti a ceny**, kterou by si za jejich provedení v daném místě a čase účtovala pečovatelská služba, pokud by jejím prostřednictvím byly zajišťovány tytéž úkony jako prostřednictvím rodinného příslušníka - lze vyjít z **předpokládatelného přibližného obsahu eventuální smlouvy mezi poškozeným a poskytovatelem služby a na ni navazujícího vyúčtování.**

ÚJMA NA ZDRAVÍ

NÁHRADA MZDY – ZKRÁCENÝ ÚVAZEK 1/2

- Sp.zn. 25 Cdo 449/2020 ze dne 27.1.2021
- Těžká újma na zdraví v důsledku DN, invalidita III. stupně – poškozená pracovala dříve na sedmihodinovou denní pracovní dobu (35 h týdně)
- Invalidní důchod je nižší než průměrný výdělek žalobkyně před nehodou – podle názoru žalobkyně by se mělo při nižším průměrném hrubém výdělku než je minimální mzda vycházet z minimální mzdy
- Soud prvního stupně – žalobu zamítl
- § 447 obč. zák. - pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělku při invaliditě zásadní průměrný výdělek před poškozením s připočtením invalidního důchodu
- Žalobkyně měla před nehodou snížený pracovní úvazek v rozsahu 35 hodin týdně, který neodpovídá zákonem stanovené sazbě pro výpočet minimální mzdy
- Minimální mzda se proto u žalobkyně snižuje úměrně odpracovanou dobou a nelze pravděpodobný výdělek žalobkyně srovnávat s vyšší minimální mzdy, neboť při sedmihodinové pracovní době by pravděpodobná mzda žalobkyně nikdy neodpovídala minimální mzdě po změně legislativy.

ÚJMA NA ZDRAVÍ

NÁHRADA MZDY – ZKRÁCENÝ ÚVAZEK 2/2

- Odvolací soud – potvrdil
- Dovolání žalobkyně: Dovolatelka má zato, že poté, co minimální mzda přesáhla výši jejího valorizovaného průměrného měsíčního výdělku před nehodou, má nárok na doplatek do výše minimální mzdy - pokud by její pracovní způsobilost nezanikla následkem dopravní nehody, musela by žalobkyně dosahovat výdělku u stejného či jiného zaměstnavatele alespoň ve výši minimální mzdy.
- NS: dovolání odmítl
- Rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na závěru, že v rozhodném období před dopravní nehodou dovolatelka nepracovala na plný pracovní úvazek v rozsahu 40 hodin týdně, nýbrž na zkrácený sedmihodinový denní úvazek, tj. 35 hodin týdně
- Dovolatelka by tedy neměla nárok na minimální mzdu stanovenou pro plný pracovní úvazek ani před vznikem škody a její minimální mzda se snižuje úměrně odpracovanou dobou.
- Tvrzení, že pokud by pracovní způsobilost dovolatelky nezanikla v důsledku dopravní nehody, musela by u svého či jiného zaměstnavatele dosahovat výdělku alespoň ve výši minimální mzdy, je pouhou spekulací (ke snížení úvazku došlo kvůli zvýšení produktivity práce výrobního úseku).
- Při sedmihodinové pracovní době by pravděpodobná mzda žalobkyně nikdy neodpovídala minimální mzdě po změně legislativy.

ÚJMA NA ZDRAVÍ

NÁHRADA MZDY – NEPŘÍZNIVÁ SITUACE NA TRHU PRÁCE 1/2

- Sp.zn. 25 Cdo 3757/2018 ze dne 15.10.2020
- Odpovědnost nemocnice za škodu na zdraví v souvislosti s chirurgickým zákrokem – narušení nervu ruky, omezení hybnosti, ... - nemůže vykonávat profesi zdravotní sestry na kardiologii, ale přiznán jen částečný invalidní důchod
- Soud prvního stupně žalobu zamítl, odvolací soud potvrdil
- Odvolací soud zdůraznil, že nejedná-li se o plnou invaliditu (tj. invaliditu třetího stupně) vyžadující kompenzaci rozdílu mezi průměrným výdělkem před poškozením a případným invalidním důchodem, ale toliko o poživatele částečného invalidního důchodu (tj. invalidního důchodu prvního a druhého stupně), u nějž se předpokládá, že jeho poživatel bude vykonávat zaměstnání odpovídající jeho zbývajícím pracovním způsobilosti, odpovídá ztráta na výdělku rozdílu mezi průměrným výdělkem před poškozením a přiznaným invalidním důchodem navýšeným o příjem, jehož je poškozený způsobilý dosáhnout vlastní činností. Odvolací soud odkázal též na judikaturu akcentující, že škůdce odpovídá jen za škodu poškozenému vzniklou následkem právní skutečnosti, za niž odpovídá. Nenastoupí-li ovšem poškozený do zaměstnání odpovídající jeho snížené pracovní schopnosti jen pro nedostatek pracovních příležitostí, je příčinou škody situace na trhu práce, nikoliv poškození zdraví

ÚJMA NA ZDRAVÍ

NÁHRADA MZDY – NEPŘÍZNIVÁ SITUACE NA TRHU PRÁCE 2/2

- Dovolání žalobkyně: posouzení skutečností vylučujících poškozeného z výdělečné činnosti, otázka zohlednění minimální mzdy jako položky odečítané od náhrady ušlého výdělku a otázka existence příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním a nemožností dosahovat příjmu z výdělečné činnosti
- NS: dovolání odmítl
- Závěr o **absenci příčinné souvislosti mezi škodní událostí a ztrátou na výdělku v případě, že poškozený nemůže vykonávat výdělečnou činnost pro nedostatek pracovních příležitostí**, je zcela v souladu s ustálenou judikaturou

JÍZDNÍ SOUPRAVA

ŠKODA ZPŮSOBENÁ SOUPRAVOU – TAHAČ A NÁVĚŠ 1/6

- Sp.zn. 25 Cdo 3073/2020 ze dne 27.5.2021
- Nehoda v železniční stanici Studénka – dne 22.7.2015 řidič nákladní soupravy vjel na železniční přejezd, ačkoliv již více než 30 sekund byla dávána výstraha, v té době se sklopily závory, velká část soupravy zůstala v kolejišti a narazila do ní vlaková souprava Pendolino
- usmrceny 3 osoby, zraněno 25 osob, škody na majetku (mj. SŽDC – vlaková souprava Pendolino přes 212 mil. Kč)
- Zda má být škodní událost likvidována pouze z pojištění tahače nebo i návěsu
- Limit pro škody na věci – 35 mil. Kč
- Pojistné plnění za škodu na věci vyplaceno z pojištění tahače

JÍZDNÍ SOUPRAVA

ŠKODA ZPŮSOBENÁ SOUPRAVOU – TAHAČ A NÁVĚS 2/6

- Soud prvního stupně žalobu o doplatek z druhého pojištění zamítl
 - základním znakem provozu dopravního prostředku je pohyb - jako provoz lze pojímat i činnosti související s jízdou, případně vytvoření překážky pro ostatní účastníky provozu v důsledku selhání řidiče.
 - vozidlo vlečené jiným vozidlem je součástí provozu vozidla vlekoucího - návěs však byl pouze pasivním prvkem soupravy, příčinou nehody bylo aktivní působení tahače, jímž byl návěs ovládán, jenž způsobil, že se návěs nacházel na místě střetu, kam jej tahač dovezl a zastavil
 - pojistné za tahač je mnohonásobně vyšší než za návěs, což dokládá rozdílný pohled na pojistnou ochranu vztahující se k provozu návěsu oproti provozu tahače.
 - Škodu vzniklou žalobkyni je tak třeba přičítat výlučně provozu tahače, jehož byl návěs pouhou součástí.
-
- Odvolací soud rozhodnutí potvrdil
 - je nutné pokládat provoz tažného a zapojeného vozidla pro účely rozhodování o rozsahu pojistného plnění podle zákona č. 168/1999 Sb. za provoz jediný

JÍZDNÍ SOUPRAVA

ŠKODA ZPŮSOBENÁ SOUPRAVOU – TAHAČ A NÁVĚŠ 3/6

- Dovolání:
- Odvolací soud pochybil, nevyhodnotil-li soupravu sestávající ze dvou vozidel, z nichž každé má pojištění odpovědnosti, která je osobou řidiče propojena do jednoho dopravního (nikoliv však provozního ve smyslu právním) celku, jako soupravu krytou množným (souběžným) pojištěním odpovědnosti jednoho pojistitele
- Souprava není pojmem zákona č. 168/1999 Sb. a stále se jedná o dvě samostatná vozidla, z nichž každé má ze zákona pojištění odpovědnosti
- Nezná-li české právo pojištění odpovědnosti soupravy, ale vždy se jedná o pojištění dvou vozidel spojených do soupravy, nedává smysl omezovat nároky poškozených na plnění z jedné pojistné smlouvy.
- Odkaz na NOZ – jiná definice vozidla
- Odkaz na německé rozhodnutí z roku 2010

JÍZDNÍ SOUPRAVA

ŠKODA ZPŮSOBENÁ SOUPRAVOU – TAHAČ A NÁVĚŠ 4/6

- NS rozhodnutí zrušil a věc vrátil
- NOZ neklade podmínku objektivní odpovědnosti spočívající v motorovém provozu
- Dosavadní judikatura:
- Škoda je způsobena zvláštní povahou provozu tehdy, je-li způsobena jeho typickými vlastnostmi, zejména zvýšenou rychlostí, omezenou ovladatelností, vysokou hmotností, technickou konstrukcí či charakterem použitých materiálů; působení těchto faktorů musí být spojeno s využitím dopravního prostředku k jeho provozu
- Nejčastějším a nejobvyklejším projevem provozu vozidla je samotná jízda, úkony k její přípravě a její následné ukončení, ale zvláštní povaha provozu se může projevit i samotným výskytem vozidla v místě dopravní nehody.
- Využití přípojného vozidla k provozu – zejména jeho zapojení za tažné vozidlo tak, aby se mohlo přemísťovat a sloužit k transportu nákladů
- Připojením k tažnému vozidlu je rovněž dána i jeho omezená ovladatelnost, přípojné vozidlo má specifickou konstrukci a při přepravě zboží též značnou hmotnost, jež se ve výrazné míře bude odvíjet právě od převáženého nákladu, což implikuje jistou těžkopádnost a setrvačnost, není proto důvodu, aby takto nemohly být naplněny shora zmíněné znaky zvláštní povahy provozu.

JÍZDNÍ SOUPRAVA

ŠKODA ZPŮSOBENÁ SOUPRAVOU – TAHAČ A NÁVĚS 5/6

- Odkaz na judikaturu SD EU
- Cíl: ochrana poškozených dopravními nehodami způsobenými vozidly trvale sledován a posilován (Torreiro, Vnuk, ...)
- Akcentace stěžejního kritéria „užití vozidla k jeho obvyklé funkci“
- Ukládá-li směrnice povinnost přijmout opatření ohledně občanskoprávní odpovědnosti z provozu vozidel i pro přípojná vozidla, pak eurokonformní je výklad vnitrostátní úpravy, jenž umožňuje podřadit zákonu č. 168/1999 Sb. i újmy způsobené přípojným vozidlem při převozu nákladu zapojením za tažné vozidlo
- I provoz přívěsu uváděného v pohyb tažným vozidlem, jež mu umožňuje pohyb po komunikacích a transport nákladů, může obstát jako provoz vozidla ve smyslu NOZ a ZPOV
- Je nezbytné diferencovat, zda a případně jak se svým provozem na vzniku škody podílela jednotlivá vozidla jízdní soupravy (např. zda šlo o kumulativní působení obou vozidel, či jen jednoho z nich), nikoliv však bez dalšího redukovat soupravu na tažné zařízení.

JÍZDNÍ SOUPRAVA

ŠKODA ZPŮSOBENÁ SOUPRAVOU – TAHAČ A NÁVĚŠ 6/6

Nehodový děj:

- Střet dvou různých provozů (vlakové soupravy a provozu jízdní soupravy silničních nákladních vozidel, která se vinou řidiče tahače nacházela v kolejišti)
- Při střetu došlo k roztržení jízdní soupravy a oddělení návěsu od tahače, část soupravy mimo kabinu řidiče pak byla tlačena před vlakovou soupravou.
- Nelze redukovat odpovědnost pouze pro nemotorovou povahu návěsu
- Neopominutelnou součástí této soupravy byl též návěš - v dané situaci se nacházel v dráze vlaku, nadto vykazoval značnou hmotnost - 7,4 tun vlastní tonáže a naložen hliníkovými a nerezovými plechy o hmotnosti dalších 17,958 tun, což nepochybně zcela zásadně ovlivnilo průběh nehodového děje a rozsah vzniklé škody

- Pojistné by mělo odpovídat rozsahu potenciálních nahrazovaných škod, nikoliv modifikovat rozsah odpovědnosti pojištěného škůdce
- U tahače lze očekávat, že jeho provoz se bude podílet na vzniku škody většinou v průběhu pohybu jízdní soupravy, provoz návěsu nemusí mít vždy vliv na průběh konkrétního nehodového děje, což odůvodňuje nižší pojistné

POSTIH POJISTITELE

POSTIH POJISTITELE PRO TECHNICKÝ STAV VOZIDLA 1/3

- Sp.zn. 31 Cdo 475/2020 ze dne 10.6.2020
- Předchozí judikatura sp.zn. 23 Cdo 3363/2013 – objektivní odpovědnost provozovatele
- Postižní nárok pojistitele – DN pro neodpovídající technický stav vozidla – prasknutí kulového čepu spojovací tyče řízení, prasknutí šroubu držáku lůžka kulového čepu ramene řízení, přejetí vozidla do protisměru a střet s jiným vozidlem
- Soud prvního stupně žalobu nejdříve zamítl, odvolací soud s odkazem na rozhodnutí senátu 23 zrušil a vrátil zpět, soud prvního stupně žalobě vyhověl, odvolací soud potvrdil
- Dovolání žalovaného: zda v případě tzv. postižní nárok podle § 10 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. a) zákona č. 168/1999 Sb., je odpovědnost pojištěného dána jako objektivní bez možnosti liberace a není na místě zkoumat jakékoliv zavinění poškozeného - podle dovolatelky má být přihlíženo k tomu, zda a jak závažně pojištěný zanedbal povinnosti ve vztahu k technickému stavu vozidla, a zda to bylo v příčinné souvislosti s dopravní nehodou.
- Senát 23 měl jiný názor, proto věc předložil velkému senátu

POSTIH POJISTITELE

POSTIH POJISTITELE PRO TECHNICKÝ STAV VOZIDLA 2/3

- NS: zrušil a vrátil
- Porušení povinností vymezených ve skutkových podstatách obsažených v § 10 ZPOV zákonodárce považuje za tak závažná porušení povinností, že pojištěného zbavuje přenesení nákladů vzniklých v důsledku pojistné události na pojišťovnu
- Odpovědnost pojištěného za škodu způsobenou provozem vozidla je objektivní
- Sporná je otázka, zda v případě způsobení škody v důsledku provozování vozidla, které svojí konstrukcí nebo technickým stavem neodpovídá požadavkům bezpečnosti provozu ... má pojistitel proti pojištěnému právo na regresní postih vždy, bez ohledu na to, zda provozovatel vozidla o nedostacích technického stavu věděl či při vynaložení běžné péče a opatrnosti vědět mohl.
- Pojištění odpovědnosti za škodu plní společensky žádoucí ochranu zájmů poškozených, kteří nejsou v uspokojení svých nároků na náhradu škody závislí na platební schopnosti škůdce, ale také o **ochranu zájmů pojištěného**, který je právě pro případ způsobení škody třetí osobě pojištěn

POSTIH POJISTITELE

POSTIH POJISTITELE PRO TECHNICKÝ STAV VOZIDLA 3/3

- Výjimka - § 10 - je zřejmé, že postihové právo vzniká pojistiteli v případě závažných a vědomých pochybení pojištěného – dokládá i důvodová zpráva
- **Při posouzení otázky, zda pojištěný porušil základní povinnost při provozu vozidla na pozemních komunikacích provozováním vozidla**, které svojí konstrukcí nebo technickým stavem neodpovídá požadavkům bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, obsluhujících osob, přepravovaných osob a věcí, a zda tedy má pojistitel vůči němu právo na regresní postih, **je rozhodné, zda pojištěný věděl, či při zachování běžné péče a opatrnosti mohl vědět, že vozidlo těmto požadavkům neodpovídá** [např. ignorování zřejmých nedostatků technického stavu vozidla, nerespektování signalizace na palubní desce, nereagování na nezvyklé chování provozovaného vozidla)
- Okruh případů § 10 ZPOV nelze výkladem rozšiřovat na situace, které pojištěný nemohl ani při vynaložení běžné péče a opatrnosti ovlivnit - sama skutečnost, že vozidlo, které způsobilo škodu, bylo svým stavem technicky nezpůsobilé, nemůže bez dalšího představovat porušení základní povinnosti pojištěného podle § 10 ZPOV
- Nutná **alespoň nedbalost** provozovatele ve vztahu k povinnostem, které na něj daný provoz klade

ÚJMA NA ZDRAVÍ X POSTIH

PRÁVO NA PLNĚNÍ C/A POSTIH 1/4

- Sp.zn. 25 Cdo 171/2019 ze dne 17.12.2020
- Specifická situace: nárok poškozeného na zdraví na plnění od ČKP z důvodu újmy způsobené provozem nepojištěného vozidla x nárok ČKP na postih za škodu způsobenou provozem nepojištěného vozidla
- Poškozený koupil motocykl, k němuž nesjednal pojištění, na něm (ačkoliv měl PM uložený zákaz řízení) odjel na koupaliště, kde konzumoval alkoholické nápoje a psychotropní látky – zpět jen jako spolujezdec, řídila osoba bez řidičského oprávnění a pod vlivem alkoholu, poškozený bez helmy - řidič vjel do příkopu a narazil do stromu, řidič zemřel, poškozený újma na zdraví
- Poškozený byl provozovatel, tedy osoba s objektivní odpovědností za škodu a zde také za neexistenci pojištění vozidla
- Částečné plnění ČKP, požadováno vrácení
- Soud prvního stupně žalobu poškozeného zamítl a uložil povinnost vydat ČKP vyplacené plnění, odvolací soud potvrdil

ÚJMA NA ZDRAVÍ X POSTIH

PRÁVO NA PLNĚNÍ C/A POSTIH 2/4

- Dovolání žalobce:
- posouzení nároku poškozeného provozovatele nepojištěného vozidla, které v době nehody řídila jiná osoba, na plnění z garančního fondu
- právní hodnocení časové působnosti ZPOV při aplikaci § 24 odst. 9 - měla by se použít právní úprava platná a účinná v době vyplacení plnění z garančního fondu a vzniká až výplatou plnění z garančního fondu - od 1. 1. 2018 byla výše regresního plnění ohraničena částkou maximálně 300 000 Kč
- Důkazní břemeno ohledně vlastnictví motocyklu

ÚJMA NA ZDRAVÍ X POSTIH

PRÁVO NA PLNĚNÍ C/A POSTIH 3/4

- NS:
- Rozhodné znění ZPOV – novela nemá přechodná ustanovení – platí nepřípustnost nepravé retroaktivity
- Podle většinového názoru vzniká právní vztah z pojištění již dnem uzavření pojistné smlouvy bez ohledu na to, zda některá práva a povinnosti vzniknou až později, a proto se za rozhodný okamžik pro určení právního režimu pojistné smlouvy považuje okamžik jejího uzavření.
- Poškozeným a ČKP právní vztah z pojištění vzniká **dnem, kdy došlo ke škodní události**, bez ohledu na to, zda a kdy budou nároky od tohoto vztahu se odvíjející uplatněny
- Současně vzniká mezi ČKP a osobou za škodu odpovědnou právní vztah spočívající v postižním právu ČKP pro případ vyplacení plnění poškozenému, neboť i toto právo má svůj původ ve škodní události – **tyto dva právní vztahy je nutno právně posuzovat podle stejné právní normy, jež byla účinná v době jejich vzniku, tedy ke dni škodní události**
- Tím spíše, že novela ZPOV byla motivována snahou, aby se na financování garančního fondu podíleli především ti, kdo neplní svou povinnost sjednat a udržovat pojištění odpovědnosti - novelou byla nově zakotvena povinnost vlastníka vozidla hradit ČKP příspěvek za každý den porušení povinnosti pojistit vozidlo, v návaznosti na to byly omezeny náhrady

ÚJMA NA ZDRAVÍ X POSTIH

PRÁVO NA PLNĚNÍ C/A POSTIH 4/4

- Poškozený má právo na náhradu újmy jak proti provozovateli (objektivní odpovědnost), tak proti řidiči (subjektivní)
- Pojištěným podle ZPOV – ten, na jehož odpovědnost za škodu se pojištění vztahuje – pojištěným i řidič, pokud je odlišný od provozovatele
- Jestliže za škodu vzniklou při dopravní nehodě odpovídá i řidič zaviněným porušením povinností, má provozovatel, jemuž při této nehodě vznikla škoda, právo uplatnit nárok na plnění z garančního fondu, avšak jen v rozsahu jeho odpovědnosti - poškozený provozovatel nárok nemá v rozsahu, v němž se na vzniku škody spolupodílel on sám
- § 7 odst. 2 ZPOV – škoda způsobená vlastníku (provozovateli nepojištěného vozidla) – pouze újma na zdraví
- V daném případě – subjektivní odpovědnost řidiče, ale také objektivní odpovědnost provozovatele / poškozeného
- Zřejmě byly okolnosti pro spoluzavinění poškozeného (NS nepřezkoumával, skutková tvrzení)
- Nárok ČKP existuje – může žádat vrácení vyplaceného

Nevyplacená část

- Je-li poškozený, jemuž má být z GF plněno, totožný s osobou, jež je povinna toto plnění jeho poskytovateli nahradit, pak účelu ZPOV bude dosaženo pouze tehdy, **bude-li plnění z garančního fondu takové osobě odepřeno**
- Jiný výklad by odporoval zásadě vyloučení absurdních závěrů (reductio ad absurdum), neboť je nepochybně neúčelné, aby totožné plnění bylo ČKP vyplaceno s tím, že okamžikem vyplacení by je mohla požadovat zpět

OBECNÉ OTÁZKY

ÚMYSL V POJIŠTĚNÍ 1/3

- Sp.zn. 23 Cdo 1016/2019 ze dne 24.6.2020
- Nárok na pojistné plnění z havarijního pojištění – neposkytnuto z důvodu výluky (úmyslné jednání pojistníka, nedostatek nahodilosti, vozidlo užito ke spáchání trestné činnosti)
- Žalobkyně dne 10. 8. 2013 jakožto pojistník a vlastník vozidla způsobila obecné nebezpečí spočívající v ohrožení ostatních účastníků silničního provozu, jejich životů, zdraví i majetku, a to tím, že ve středně hustém silničním provozu svévolně a bez omluvitelné příčiny řídila vozidlo extrémně vysokou rychlostí **nejméně 177 km/h**, ačkoliv věděla, že rychlost jízdy je v obci omezená. Rychlostí **nejméně 143 km/h narazila** v levém jízdním pruhu do osobních vozidel. Způsobila škodu na vozidlech a škodu na zdraví dalším osobám. Byla odsouzena pro spáchání přečinu obecného ohrožení z nedbalosti k trestu odnětí svobody, který byl podmíněně odložen, a dále jí byl uložen trest zákazu činnosti řízení motorových vozidel na dobu sedmi let a byla jí uložena povinnost k náhradě nemajetkové újmy. Dále soud konstatoval, že dne 10. 8. 2013 **média informovala o honičce vozidel XY po XY.**
- Soud prvního stupně žalobu zamítl, odvolací soud potvrdil

OBECNÉ OTÁZKY

ÚMYSL V POJIŠTĚNÍ 2/3

- Dovolání žalobkyně: zda způsob jízdy žalobkyně, odrážející se v pravomocném odsouzení žalobkyně za trestný čin obecného ohrožení z nedbalosti, znamená nepřítomnost nahodilosti z pohledu hodnocení podmínek pro vznik pojistné události, respektive zda je možno jej hodnotit jako úmysl ve vztahu ke vzniku škody na pojištěném vozidle
- NS:
- Předmětem pojistného rizika v podmínkách havarijního pojištění **je zpravidla nedbalostní jednání řidičů**, kteří bez přiměřených důvodů spoléhají, že škodu na pojištěném vozidle jako předmětu pojištění nezpůsobí, ač porušují pravidla silničního provozu, např. nedodržením rychlostního omezení – havarijním pojištěním kryto
- Jiná situace v případech úmyslného jednání pojištěného ve vztahu k předmětu pojištění, ať už pojištěný věděl, že škodu na vozidle způsobí a chtěl ji způsobit (např. v případě podvodného jednání ve vztahu k pojistiteli), anebo byl s důsledkem způsobení škody na svém vozidle v důsledku svého jednání srozuměn
- S ohledem na škodní děj - žalobkyně musela vědět, že může škodu na svém vozidle způsobit, a s takovým důsledkem byla srozuměna – jde o případ nepřímého úmyslného jednání, které nepředstavuje nahodilou událost podle pojistných podmínek ani zákona o pojistné smlouvě.
- Právní kvalifikace subjektivní stránky jednání žalobkyně v TŘ směřovala k přečinu obecného ohrožení spočívajícímu v ohrožení třetích osob, jejich života, zdraví a majetku – v pojištění se hodnotí subjektivní stránka jednání žalobkyně, vzhledem ke vzniku škody na vlastním majetku, nikoli majetku třetích osob

OBECNÉ OTÁZKY

ÚMYSL V POJIŠTĚNÍ 3/3

- Podmínka nahodilosti platí i podle zákona o pojistné smlouvě a dosavadní judikatury NS
- **Jednání pojistníka či pojištěného ze závazku pojištění majetku (havarijního pojištění) může představovat úmyslné jednání vylučující nahodilost** skutečnosti označené jako pojistná událost v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, a to i ve formě nepřímého úmyslu (např. poškození pojištěného vozidla vědomým porušením dopravních předpisů jízdou v provozu extrémně vysokou rychlostí za dalších mimořádných okolností dopravní nehody), **byť byl za toto jednání shledán v trestním řízení vinným nedbalostním trestným činem**, jehož objektem je život, zdraví nebo majetek třetích osob.

OBECNÉ OTÁZKY

SMLUVNÍ ODMÍTNUTÍ POJISTNÉHO PLNĚNÍ 1/3

- Sp.zn. 32 Cdo 3172/2020 ze dne 2.3.2021
- Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě - § 24 odst. 1 písm. b) – odmítnutí pojistného plnění pro uvedení nepravdy (vědomě nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje) nebo zatajení při uplatnění práva na PP – „fraus omnia corrumpit“
- NOZ nepřevzal – ponechal pouze ve vztahu k uzavření PS
- Smluvní ujednání ve VPP havarijního pojištění
- Žalobkyně nepodala pravdivé vysvětlení o vzniku PU – poškození vozidla nekorespondovalo se škodním dějem (podle žalobkyně bylo vozidlo poškozeno zaparkované, podle šetření pojistitele muselo ke škodě dojít při pohybu vozidla)
- Soud prvního stupně žalobu zamítl, odvolací soud potvrdil

OBECNÉ OTÁZKY

SMLUVNÍ ODMÍTNUTÍ POJISTNÉHO PLNĚNÍ 2/3

- Dovolání: povaha § 2809 NOZ (zda jde o ustanovení kogentní či dispozitivní)
- NS:
- Smluvní volnost – v zásadě dispozitivita NOZ, lze se odchýlit, zákaz odchýlení má být výslovný (jednání se zakazuje, k jednání se nepřihlíží, jednání je neplatné, zdánlivé, ...)
- Záměrné nepřevzetí daného ustanovení do NZ nevyovídá o dispozitivitě nebo kogentnosti § 2809 NOZ, ani konstatování v DZ o postačujících jiných právních institutech
- Ustanovení § 2809 NOZ neobsahuje explicitní ani implicitní zákaz odchýlného ujednání
- Ujednání, v rámci smluvní volnosti a autonomie vůle směřující k tomu, aby vznik pojistné události byl pro vznik povinnosti pojistného plnění vysvětlen korektně (pravdivě), **nemůže porušovat dobré mravy, veřejný pořádek či práva týkající se postavení osob, naopak respektuje zásadu poctivosti v právním jednání**; není nejmenšího důvodu dovozovat, že by právní ochrany mělo požívat jednání, jímž se pojistník domáhá pojistného plnění podáním nekorektního (nepravdivého) vysvětlení vzniku a okolností jím tvrzené pojistné události.

OBECNÉ OTÁZKY

SMLUVNÍ ODMÍTNUTÍ POJISTNÉHO PLNĚNÍ 3/3

- NOZ se tedy v otázce možnosti odmítnutí pojistného plnění výrazně odklonil od předchozí právní úpravy, jelikož do zákonné reglementace nepřevzal někdejší princip *fraus omnia corrumpit*, ale
- **Smluvní sjednání principu *fraus omnia corrumpit* ve vztahu k nekorektnímu uplatňování práva na pojistné plnění však není nadále vyloučeno ani § 2809 NOZ, ani jiným ustanovením občanského zákoníku**
- Nejvyšší soud se již ostatně k tomuto principu – ve vztahu k uplatňování práv na pojistné plnění – vyslovil coby k obecně přijatelnému, morálnímu, ba i potřebnému

- V řízení před soudy nižších stupňů vyšlo najevo, že dovolatelka nepodala pravdivé vysvětlení o vzniku pojistné události
- Nebylo povinností odvolacího soudu zabývat se důsledky podání vědomě nepravdivého vysvětlení o vzniku pojistné události - z pojistných podmínek totiž takové kritérium nevyplývá
- Soud se nemusí zabývat tím, zda svým jednáním ztížila či znemožnila šetření pojistitele

- **§ 2809 NOZ nebrání smluvním stranám pojistné smlouvy sjednat si možnost odmítnutí pojistného plnění pro případ, že se pojistník bude domáhat pojistného plnění podáním vědomě nekorektního (nepravdivého) vysvětlení vzniku a okolností jím tvrzené pojistné události**

OBECNÉ OTÁZKY

ODMÍTNUTÍ POJISTNÉHO PLNĚNÍ - ZPOV 1/1

- Sp.zn. 25 Cdo 128/2020 ze dne 25.3.2021
- Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě - § 24 odst. 1 písm. b)
- Nacouvání jiného vozidla do zaparkovaného vozidla na čerpací stanici – bylo uvedeno, že poškozené vozidlo nebylo před nehodou poškozeno, což nebyla pravda
- NS:
- § 7 odst. 4 ZPOV - plnění za újmu způsobenou provozem vozidla, v rozsahu, v jakém je pojištěný povinen tuto újmu nahradit a kterou poškozený řádně prokázal, nelze odmítnout ani snížit s výjimkou případů uvedených v tomto zákoně.
- ZPOV nestanoví žádné pravidlo, podle něž by byl pojistitel oprávněn plnění zcela odmítnout s poukazem na vědomé uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů o rozsahu pojistné události.
- Jde o zvláštní úpravu, která má přednost před úpravou obecnou, § 24 ZPS upravující možnost odmítnout poskytnutí pojistného plnění spojenou navíc se zánikem pojistného vztahu se v dané věci neuplatní.

PŘEHLED LEGISLATIVNÍCH ZMĚN V ČR

- Digitální ústava
- Legalizace elektronických podpisů
- Bankovní identita
- Novinky v oblasti datových schránek
- Databáze soudních rozhodnutí
- Zákon o Sbírce zákonů
- Zákon o ochraně spotřebitele, novela NOZ
- Zákon o finančním arbitrovi
- Zákon o daních z příjmů (pojištění dlouhodobé péče)
- Nový zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla
- Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

DIGITÁLNÍ ÚSTAVA

- Jde o zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů
- Nejedná se o ústavní zákon, „**Digitální ústava**“ je spíše lidové označení
- Jedná se o obecnou právní úpravu, na kterou navazuje celá řada zvláštních zákonů (zákon o datových schránkách, zákon o bankovní identitě, notářský řád, zákon o advokacii atd.)
- Zákon upravuje tři základní oblasti:
 - ✓ právo fyzických a právnických osob na poskytnutí digitálních služeb orgány veřejné moci
 - ✓ právo fyzických a právnických osob činit digitální úkony
 - ✓ povinnost orgánů veřejné moci poskytovat digitální služby a přijímat digitální úkony
- Digitální služba je úkon vykonávaný orgánem veřejné moci v katalogu služeb jako úkon v elektronické podobě; do 4 let vyjmenovat úkony a po uplynutí 5 let od účinnosti zákona existuje-li úkon, který není v katalogu a jeho povaha to nevyklučuje, orgán musí poskytovat jako digitální službu
- Zákon nabývá účinnosti postupně od roku 2020
- Jednou z novinek bude **možnost ověření pravosti elektronického podpisu včetně tzv. prostého elektronického podpisu, čímž se i takový podpis dostane na stejnou úroveň jako úředně ověřený vlastnoruční podpis**

LEGALIZACE ELEKTRONICKÝCH PODPISŮ

- Obecně vychází ze zákona o právu na digitální služby, prakticky zakomponováno do zvláštních zákonů:
 - ✓ **S účinností od 1. 9. 2021** v zákoně č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
 - ✓ **S účinností od 1. 7. 2022** v zákoně č. 85/1996 Sb., o advokacii
 - ✓ **S účinností od 1. 7. 2022** v zákoně č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování)
- Možnost ověření pravosti všech typů elektronických podpisů včetně tzv. prostého elektronického podpisu
- Elektronický podpis lze **pouze uznat za vlastní**, nelze podepsat před ověřující osobou
- Ověřovací doložka se vyhotoví v elektronické podobě
- Ověřovací doložka se opatří kvalifikovaným elektronickým podpisem ověřujícího a s elektronicky podepsaným dokumentem se spojí tak, aby nedošlo k porušení integrity dokumentu, na němž je elektronický podpis legalizován

BANKOVNÍ IDENTITA

- Právně zakotveno v zákoně č. 49/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- Zákon **nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2021**
- Na základě tohoto zákona poskytují banky **tzv. identifikační služby**, které zahrnují:
 - ✓ Služby elektronické identifikace
 - ✓ Služby elektronického podpisu (služba BankID SIGN)
- Bankovní identita umožňuje elektronickou identifikaci na úrovni záruky značná => lze získat různé sady údajů o identifikované fyzické osobě včetně údajů nutných pro kompletní AML identifikaci
- Elektronický podpis BankID SIGN odpovídá zaručenému elektronickému podpisu
- 2.Q 2021 postupný náběh do podnikatelské sféry, statisíce až miliony využití, zcela převládlo před ostatními způsoby identifikace
- Pro stát zdarma, ostatní za poplatek

NOVINKY V OBLASTI DATOVÝCH SCHRÁNEK

- Novelizace zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (zákon bývá označován jako zákon o datových schránkách), provedená zákonem č. 261/2021 Sb.
- **S účinností od 1. 1. 2022** je nově zakotvena fikce doručení pro dodávání dokumentů ze strany soukromoprávních subjektů. Všechny dokumenty dodávané prostřednictvím datové schránky, ať ze strany orgánů veřejné moci anebo ze strany soukromoprávních subjektů, jsou jednotně doručeny okamžikem přihlášení se do datové schránky, a pokud nedojde k přihlášení, pak nejpozději desátým dnem ode dne dodání.
- Datové schránky otevřeny pro dodávání dokumentů ze strany soukromoprávních subjektů (nepodnikající fyzické osoby budou moci datovou schránku znepřístupnit)
- **S účinností od 1. 1. 2023** bude docházet k automatickému zřizování datových schránek až na výjimky všem podnikajícím fyzickým osobám a dále všem nepodnikajícím fyzickým osobám, které pro přístup ke službám státu použijí prostředek pro elektronickou identifikaci jako např. eObčanku, Mobilní klíč eGovernmentu nebo **bankovní identitu** (národní bod pro identifikaci a autorizaci NIA).

Pokud nepodnikající fyzická osoba použije svoji bankovní identitu například pro přihlášení se do Portálu občana, pak dojde automaticky ke zřízení datové schránky této fyzické osoby. Zřízení datové schránky nelze žádným způsobem odmítnout. Na základě žádosti fyzické osoby může být taková datová schránka znepřístupněna (příp. znepřístupněna pouze pro dodávání dokumentů ze strany soukromoprávních subjektů), nikoliv ale zrušena.

DATABÁZE SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ

- Novelizace zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), provedená zákonem č. 218/2021 Sb.
- Zákon nově upravuje správu a provoz **Databáze rozhodnutí okresních, krajských a vrchních soudů** jako informačního systému veřejné správy a povinnost uvedených soudů zveřejňovat svá rozhodnutí
- Testovací provoz databáze byl spuštěn v roce 2020; ke zveřejňování některých rozhodnutí nižších soudů však dochází již od roku 2011 bez zákonné úpravy s poukazem na ústavně zakotvené právo na informace
- **Od 1. 7. 2022** budou zveřejňována anonymizovaná rozhodnutí všech okresních, krajských i vrchních soudů
- Zveřejňovat se budou všechna pravomocná rozhodnutí vydaná v prvním i druhém stupni ve věcech civilních i trestních, s výjimkou některých specifických typů rozhodnutí (např. rozhodnutí o schválení smíru)
- Zveřejněná rozhodnutí lze vyhledávat dle různých kritérií, například dle klíčových slov, data vydání, ale také například podle soudu anebo dokonce podle jména a příjmení konkrétního soudce

SBÍRKA ZÁKONŮ, MEZINÁRODNÍCH SMLUV A PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Zákon o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv č. 309/1999 Sb.

- Ve Sbírce zákonů jsou vyhledávány právní předpisy a další právní akty
- Platnost dnem vyhlášení, účinnost k 1.1. nebo 1.7. kalendářního roku
- Výjimka naléhavý obecný zájem, dnem následujícím po vyhlášení, příp. dnem vyhlášení
- Účinnost od 1.1.2023 (2024?)
- Ministerstvo vnitra zajišťuje tisk a distribuci a umožňuje dálkovým přístupem vstup do sbírky po 4.5.1945
<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Zákon č .35/2021 Sb. o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů

- Účinnost od 1.1.2022
- Veškeré obecně závazné vyhlášky a nařízení vydané územními samosprávnými celky ČR a právní předpisy vydané správními úřady
- Vede Ministerstvo vnitra – bezplatná, umožněn dálkový přístup <https://sbirkapp.gov.cz/vyhledavani>
- Vyhlašuje se zveřejněním ve Sbírce, pouze výjimečně se vyhlásí zveřejnění na úřední desce územního samosprávného celku nebo správního úřadu
- Pomine-li překážka nezveřejnění ve Sbírce, zveřejní se ve Sbírce neprodleně
- Platnost dnem vyhlášení ve Sbírce, účinnost 15.dne po dni vyhlášení nebo později, výjimečně i dnem vyhlášení
- Do tří let musí být zveřejněny platné a účinné právní předpisy, které se vyhledávají ve sbírce právních předpisů. Nezveřejní-li se, pak nezveřejněné pozbývají platnosti uplynutím této lhůty.

ZÁKON O POJIŠŤOVNICTVÍ

- Účinnost od 29.5.2022
- Pojistný kmen - souhrn závazků pojišťovny vyplývajících z pojistných smluv, včetně závazků z bezdůvodného obohacení nebo z protiprávních činů souvisejících s těmito smlouvami (dříve soubor uzavřených pojistných smluv)
- Obdobně zajistný kmen
- Součástí ŘKS systém odměňování osob (navazuje na Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/35 ze dne 10. října 2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solvency II))
- Na převod pojistného kmene se nepoužije ustanovení občanského zákoníku o převzetí majetku, o potřebě souhlasu věřitele a osoby, která poskytla zajištění dluhu, s převzetím dluhu, o potřebě souhlasu postoupené strany s postoupením smlouvy a o jejím právu zabránit osvobození postupitele od jeho povinností.
- ČNB zveřejní bez zbytečného odkladu pravomocného rozhodnutí o přestupcích způsobem umožňujícím dálkový přístup, zveřejněno nejméně 5 let, včetně identifikačních údajů o pokutované osobě (ledaže výjimka)
- Zúžení mlčenlivosti ČNB – v soudním řízení po vyhlášení úpadku nebo likvidace pojišťovny nebo zajišťovny nebo v soudní řízení vedeném v souvislosti s rozhodnutím nebo výkonem dohledu nad činností pojišťovny nebo zajišťovny, anebo v obdobném mezinárodním řízení

OCHRANA SPOTŘEBITELE, NOVELA NOZ

- V prvním čtení v PS, ST 213 – novela zákona o ochraně spotřebitele č. 634/1992 Sb. a novela NOZ (z.č. 89/2012 Sb.)
- Odstranění formulačních nedostatků, správné provedení aktuálních směrnic, novely směrnic a nově přijatá směrnice
- Pojišťoven se prakticky nedotýká, s výjimkou:
 - zakazuje se nekalá obchodní praktika jako je klamavé konání, klamavé opomenutí, agresivní obchodní praktika,
 - nově se dává zákaz zneužívajících ujednání ve spotřebitelských smlouvách (1814 NOZ), ustanovení se použije pro ujednání, které bylo sepsáno předem a spotřebitel nemohl ovlivnit; domněnka (neprokáže-li se opak)
 - kompetence ČNB stíhat přestupkem nejen nekalé obchodní praktiky, ale i zneužívající ujednání ve spotřebitelských smlouvách, porušení zákazu zneužívajících ujednání pokuta do 5.000.000 Kč
- nově zakotveno právo na zjednání nápravy, spotřebitel dotčený nekalou obchodní praktikou může vedle nároku z NOZ
 - odstoupit od smlouvy do 90 dnů ode dne uzavření nebo
 - žádat snížení ceny dle rozsahu, povahy a závažnosti nekalé obchodní praktiky

OCHRANA SPOTŘEBITELE, NOVELA NOZ

- § 1813 zneužívající ujednání (dříve zakázané ujednání) – ujednání v rozporu s požadavkem poctivosti, zakládající významnou nerovnováhu v neprospěch spotřebitele; nevztahuje se na ujednání o hlavním předmětu závazku ani pro přiměřenost vzájemného plnění, pokud jsou poskytnuty jasně a srozumitelně (dříve ujednání o předmětu plnění a ceně)
- Zneužívající povaha ujednání – kritéria :
Povaha předmětu závazku, ostatní smluvní ujednání, okolnosti při uzavírání smlouvy, ohled v jiné smlouvě související s ujednáním
- Textová podoba – údaje na listině nebo na jiném trvalém nosiči dat umožňující adresátovi nezměněnou reprodukci po přiměřenou dobu účelu
- Prostředek komunikace na dálku – při komunikaci se spotřebitelem lze použít automatický telekomunikační systém jen s předchozím souhlasem spotřebitele
- Jiný prostředek komunikace na dálku umožňující individuální jednání se spotřebitelem jen pokud spotřebitel neodmítl

FINANČNÍ ARBITR

➤ Účinnost od 11.5.2022

Rozšíření pravomoci FA o spory mezi spotřebitelem a :

k) penzijní společností nebo zprostředkovatelem při nabízení, poskytování nebo zprostředkování penzijního připojištění se státním příspěvkem

l) penzijní společností nebo zprostředkovatelem při nabízení, poskytování nebo zprostředkování doplňkového penzijního spoření,

m) osobou, která poskytuje nebo distribuuje panevropský osobní penzijní produkt, při poskytování nebo distribuci panevropského osobního penzijního produktu.

Od 1.11.2013 spory mezi spotřebitelem a :

e) pojistitelem nebo pojišťovacím zprostředkovatelem při distribuci životního pojištění nebo při výkonu práv a plnění povinností ze životního pojištění

SOUKROMÉ POJIŠTĚNÍ DLOUHODOBÉ PÉČE

- Novela zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb.
- Rozšíření daňového zvýhodnění

- Soukromé pojištění dlouhodobé péče
 - Podmínkou vzniku nároku na pojistné plnění splnění podmínek pro vznik nároku na poskytnutí příspěvku na péči podle zákona upravujícího sociální služby
 - Pojištění nemůže pojišťovna vypovědět po dobu nejméně pěti let ode dne jeho sjednání
 - Pojistník nemusí být zároveň pojištěným, jako je tomu u soukromého životního pojištění

- Poplatníkem zaplacené pojistné odečitatelné od základu daně
- Maximálně lze odečíst 36.000 Kč v souhrnu za soukromé pojištění dlouhodobé péče a soukromé životní pojištění

- Od daně osvobozen příspěvek na pojistné nebo pojistné hrazené zaměstnavatelem pojišťovně na pojištění
- Pojistná smlouva uzavřena mezi zaměstnancem jako pojistníkem nebo zaměstnavatelem jako pojistníkem a pojišťovnou
- Od daně je osvobozeno platba zaměstnavatele v celkovém úhrnu max. 70.000 Kč ročně

- Odměna zprostředkovatele rovnoměrně sjednána v rovnoměrné roční výši po celou dobu placení pojistného

NOVÉ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI Z PROVOZU VOZIDLA

- Souvislost s implementací směrnice MID č. 2021/2118/EU o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění
- Má být nahrazen zákon č. 168/1999 Sb. s účinností od 1.1.2024

Vozidlo – určené k pohybu na zemi poháněné výhradně mechanickou silou

- Max. konstrukční rychlost větší než 25 km/h
- Provozní hmotnost větší než 25 kg
- Maximální konstrukční rychlost větší než 14 km/h

- Moped, elektrokolo

Provoz vozidla – použití vozidla v souladu s jeho obvyklou funkcí jako dopravního prostředku bez ohledu na terén, pohyb nebo stání

- Použití vozidla

Povinnost uzavřít smlouvu pro provozovatele vozidla (potažmo osobu pověřenou vlastníkem, případně vlastníka)

- Neregistrované vozidlo po celou dobu schopnosti provozu
- Po celou dobu registrace pro registrované vozidlo

NOVÉ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI Z PROVOZU VOZIDLA

Vozidlo bez pojištění odpovědnosti – provozovatel je povinen umístit mimo veřejné místo a provést opatření k zabránění provozu

Motosport – jiné pojištění (provozní odpovědnosti) dle limitů POV

Škodní průběh pojistníka

- 5 - 20 let
- Nepřihlíží se k přerušení a škodě způsobené opravcem vozidla

Evidence pojištění odpovědnosti

- Pojistitel – ČKP – Ministerstvo dopravy ČR
- Vznik, přerušení, změna a zánik se sdělují elektronicky bezprostředně po zjištění skutečnosti

Nové přestupky pojistitele za porušení povinnosti – pokuta do 5 mil. Kč

- Pokud nelze skončit šetření PU do 3 měsíců, sdělit důvody, pro které to nelze
- Elektronicky bezprostředně po zjištění skutečnosti předat informace o vzniku, ČKP

ZÁKON O ZNALCÍCH, ZNALECKÝCH KANCELÁŘÍCH A ZNALECKÝCH ÚSTAVECH

- Účinnost od 1.1.2021 - nahrazuje zákon 36/1967 Sb.
- Znalecký posudek zasláný soudem x znalecký posudek opatřený účastníkem řízení (doložka o vědomosti si následků nepravdivého znaleckého posudku)
- Znalec – FO, odborně způsobilá (vstupní zkouška, VŠ vzdělání, 5 let odborné praxe), materiální a technické zázemí a přístrojové vybavení
- Znalecká kancelář – obchodní korporace, vykonávají alespoň 2 znalci, materiální a technické zázemí a přístrojové vybavení a pracovní postupy zajišťující výkon činnosti, znalec může působit pouze v 1 ZK, nelze vykonávat činnost samostatně
- Znalecký ústav – VŠ, VVI, ústav, státní podnik, ... vědecká výzkumná činnost v oboru, odvětví či specializace alespoň 3 roky, alespoň 1 znalec, materiální a technické zázemí a přístrojové vybavení a pracovní postupy zajišťující výkon činnosti
- Ministerstvo spravedlnosti ČR (dříve krajské soudy)
- Seznam znalců, evidence posudků
- Zápisy
- Přestupky znalce a posuzování věcné správnosti znaleckého posudku

ZÁKON O ZNALCÍCH, ZNALECKÝCH KANCELÁŘÍCH A ZNALECKÝCH ÚSTAVECH

- Znalec vykonává činnost osobně
- Lze přibrat konzultanta
- Povinnost nahradit újmu – povinné pojištění
- Vyhláška – seznam znaleckých oborů, odvětví a specializace
- Přejícné období – nejdéle po dobu 5 let

DĚKUJEME ZA POZORNOST

Mgr. Lucie Jandová
Mgr. Jindřich Janda
Generali Česká pojišťovna a.s.